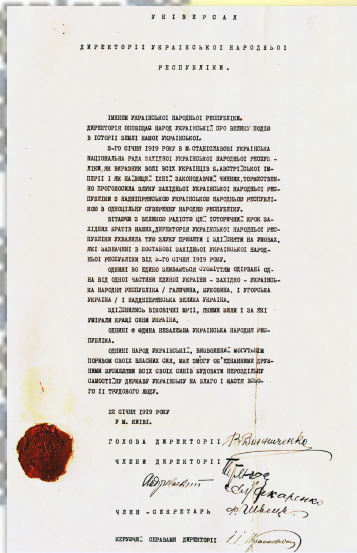

День Соборності України

«Не чіпатися того, що ділить і роз'єднує поодинокі частини української землі, а пильнувати того, що лучить і єднає їх до купи, і се зміцнювати і розвивати мусимо... Єднатися, концентруватися, а не ділитися, не розбігатися — се повинно бути у всім нашим гаслом»

Михайло Грушевський

22 січня 2024 року Україна відзначає 105-ту річницю з дня проголошення на Софійській площі в Києві в 1919 році Акта Злуки Української Народної Республіки (далі – УНР) та Західноукраїнської Народної Республіки (далі – ЗУНР), а також 25-ту річницю офіційного свята «День Соборності», яке було встановлено Указом Президента України «Про День соборності України» від 21 січня 1999 року № 42/99.

За традицією в цей день проводяться святкові заходи, вшанування активістів, учасників Революції Гідності, воїнів Антитерористичної операції (АТО) та воїнів Операції Об'єднаних сил (ООС), які віддали життя за те, щоб Україна була єдиною, а також створюють «живі ланцюги».

В Україні найбільший «живий ланцюг», який отримав назву «Українська хвиля», відбувся у неділю 21 січня 1990 року, коли мільйони людей взялися за руки, з'єднавши Івано-Франківськ і Київ у день 71-річчя Злуки УНР і ЗУНР.

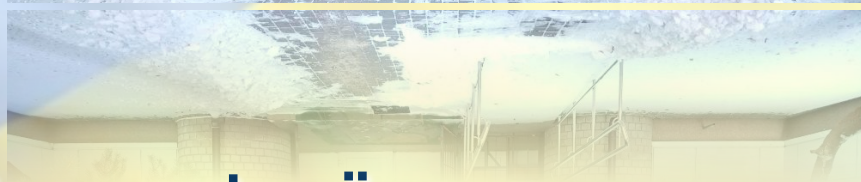
Соборність – це духовне єднання всіх територій, які історично належали українському народові, єдність і цілісність загальної території України, недоторканність її кордонів. Також соборність означає, що Україна має свою єдину національну державу, яку створює сам народ як вільну, суверенну, демократичну, правову й соціальну.

Ідея соборності була й залишається базовою національною цінністю українців. А нині вона є передумовою успіху нашого спротиву зовнішній агресії. Сьогодні соборність для України означає деокупацію всіх територій, захоплених ворогом, відновлення єдності з Донеччиною, Луганщиною та Кримом.

**З нагоди відзначення Дня Соборності України
працівники управління архівної справи Дніпровської
міської ради спільно з Комунальним закладом
культури «Дніпровські міські публічні бібліотеки»
Дніпровської міської ради підготували онлайн-
виставку архівних документів.**

Ласкаво просимо до перегляду!

**Документи управління архівної справи
Дніпровської міської ради**

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА МІСЬКА РАДА
МІСЬКИЙ ГОЛОВА

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

17.01.02 № 564

м. Дніпропетровськ

Про відзначення Дня соборності
України в місті Дніпропетровську

Враховуючи велике історичне значення утворення єдиної (соборної) української держави та відповідно до Указу Президента України від 21.01.99 № 42/99 "Про День соборності України" і розпорядження міського голови від 11.01.02 № 34-р "Про перелік загальноміських святкових заходів за участю міського голови на I квартал 2002 року":

1. Затвердити план заходів щодо відзначення Дня соборності України у місті Дніпропетровську згідно з додатком.

2. Управлінню освіти та науки міської ради (Драгунов Г.П.) організувати проведення з 22.01.02 у навчальних закладах міста тематичних уроків та лекцій, присвячених висвітленню історичного значення утворення єдиної (соборної) української держави.

3. Управлінню культури та мистецтв міської ради (Бойко В.М.) організувати з 22.01.02 проведення тематичних виставок і лекцій у музеях та бібліотеках міста.

4. Управлінню внутрішньої політики міської ради (Квітка С.А.) організувати проведення заходів, спрямованих на поглиблення взаємодії політичних сил та громадських організацій з метою об'єднання зусиль щодо подальшої стабілізації політичного і соціально-економічного розвитку міста.

5. Прес-службі міського голови (Мазніченко Т.В.) забезпечити висвітлення у засобах масової інформації ходу проведення святкових заходів та історичне значення утворення єдиної (соборної) української держави.

6. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на першого заступника міського голови Крупського А.Ф. та заступника міського голови (в.о. керуючого справами виконкому) Таратуту Л.М.

Міський голова

І.І.Куліченко

Ф. 280, оп. 1,
спр. 2140,
арк. 203-204

ВМЕСТЕ – ЗАПАД И ВОСТОК

Историческое объединение Украины, произошедшее 83 года назад, распоряжением главы государства в этом году празднуется особо торжественно. На Днепропетровщине председатель облгосадминистрации Николай Шве́ц поддержал инициативу избирательного блока “За єдину Україну” и утвердил перечень праздничных мероприятий. В областном центре и других населенных пунк-

тах по замыслу инициаторов сегодня пройдут митинги с участием местных властей, лидеров политических партий, тематические вечера в учебных заведениях, предприняты и другие культурно-политические шаги. Цель мероприятий, по сути одна: еще больше объединиться вокруг идеи украинской государственности. Ведь патриот – это звучит гордо.

Соб.инф.

Випуск газети “Днепр вечерний”
від 22.01.2002 № 10 (10474), арк. 1

22 січня – День соборності України

СОЛІДАРНІСТЬ НАРОДУ – ЗАПОРУКА ПРОЦВІТАННЯ УКРАЇНИ

Шановні земляки!

Ідея української соборності, в якій втілюється віковичне прагнення нашого народу до єдності, сягає в глибину віків. Розуміння важливості соборності українських земель було помітним ще з часів Київської Русі. Справжній же об'єднаний рух, який наприкінці 1918 - початку 1919 рр. охопив майже всю Україну, досяг свого апогею в двадцятих числах січня і перемістився в столицю України. Директорія і рада Народних міністрів призначили урочисте святкування об'єднання Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Рес-

публіки на 22 січня.

Створення у 1991 році незалежної української держави ознаменувало початок якісно нового етапу в утвердженні суверенітету і соборності українських земель.

Цілісність і солідарність народу є запорукою сили, стабільності й майбутнього процвітання нашої рідної Батьківщини - України. Тільки в таких умовах наша держава може посісти достойне місце у світовому товаристві. Спільно ми подолаємо економічні труднощі на благо нашої країни, в ім'я розквіту майбутньої держави.

То ж, зі святом вас, дорогі земляки!

М.ШВЕЦЬ,
голова обласної державної
адміністрації.
Е.ДУБІНІН,
голова обласної ради.

Вісті

21.01.2003 №4 (388)

Придніпров'я

Шановні земляки!

22 січня 1919 року в столиці України - м. Києві відбулась подія, яка посіла визначне місце в історії багатовікової боротьби українського народу за свою незалежність. У цей день Директорія урочисто проголосила Універсал Соборності, згідно з яким дві існуючі тоді незалежні українські держави - Українська Народна Республіка і Західно-Українська Народна Республіка об'єднувалися в єдину суверенну Українську Народну Республіку. Для вікажи позбавленої своєї власної державності, роз'єданого на частини між сусідніми країнами українського народу ця подія стала знаковою.

"Проте час вніс свої корективи. І в 1991 році утворення незалежної Української держави знаменувало початок якісно нового етапу в утвердженні суверенітету і соборності українських земель. Фактором подальшого утвердження стала побудова сучасної ефективного економіки. Незважаючи на всі труднощі на шляху радикальних ринкових реформ, проголошених Президентом України Леонідом Даниловичем Кучмою, за останні роки в економіці розгорнулися процеси реструктуризації промисловості, її технічного переоснащення, досягнуто фінансової стабілізації. А також відбувся перехід у реформуванні відносин власності як у місті, так і на селі.

Цілісність рідної землі і народу є запорукою сили, стабільності та майбутнього процвітання нашої рідної Батьківщини - України. Тільки в таких умовах вона зможе зайняти достойне місце у світовому співтоваристві.

М.ШВЕЦЬ,
голова обласної держадміністрації

Г.БУЛАВКА,
голова обласної ради

Наше щастя і добробут залежать від спільних зусиль

22 СІЧНЯ - ВІКОПОМНА ДАТА В ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. ЦЬОГО ДНЯ 1919 РОКУ БУЛО ПРОГОЛОШЕНО АКТ ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ ІЗ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ. ЦЯ ПОДІЯ СТАЛА ОСОБЛИВОЮ ВІХОЮ В ІСТОРИЧНОМУ ЛІТОПИСИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Прогресивне українство вважає 22 січня 1919 року однією з найвизначніших дат у становленні України, адже саме тоді народ голосно заявив про свою єдність, бажання жити і розвиватися у складі єдиної держави.

Це устремління, пронесене через десятиліття, виразно засвідчив символічний «живий ланцюг», який з'явився між Львовом та Києвом 12 років тому і з'єднав землю України. Тоді люди взялися за руки, аби відновити українську державність, стати господарями у власному домі.

Знайшлося чимало скептиків, які не вірили, що в умовах дії партійної системи, відсутності досвіду організації подібних акцій вдасться організувати сотні тисяч людей. Однак ланцюг рук і сердець патріотів з Галичини до Києва вразив своєю масштабністю, вірою нашого народу в довгоочікуване єднання. Це була демонстрація виваженості, політичної волі, високої громадянської свідомості української нації.

Тоді, на початку ХХ століття, спокоєнвічне прагнення українського народу жити в незалежній державі так і залишилося нездійсненим. Перш за все тому, що рівень протистояння і в Україні, і в національно-демократичному таборі виявився занадто високим.

Потенціал, закладений в Акті соборності, не був до кінця реалізований через суттєві розбіжності історичного, правового, соціально-політичного, культурно-побутового, релігійного характеру, які виникли внаслідок роз'єднання Сходу і Заходу України. Об'єднання України так і не змогло примирити між собою різні політичні партії, відносини між якими нерідко мали характер відкритої ворожнечі.

Лідери УНР, які представляли в основному партії соціалістичного спрямування, продовжували спроби домовитися з більшовиками. Уряди постійно змінювалися. При напруженні політичної, суспільної ситуації в країні не було регулярної і дисциплінованої армії,

необхідність існування якої прийшла до керівництва держави занадто пізно.

Через амбітність та недалекоглядність деяких вищих посадовців Україна опинилася у стані війни не лише з Радянською Росією, але і з її «опонентами» - військами «білих», армією селянського «батька» Махна, з Польщею, з Румунією і навіть з військами Антанти на півдні України.

Міжнародна спільнота в особі країн - переможниць Антанти у Першій світовій війні не розглядала Україну у сферах світового перепланування, тому вона не стала самодостатнім «гравцем» на політичному полі Європи.

Майже за повної відсутності контролю над численними «батьками» з боку керівництва армії УНР, нездатності і неготовності до вирішення найважливіших соціальних проблем, страждав народ, який значною мірою співчував більшовикам.

Закінчення на стор. 2

Випуск газети "Вісті Придніпров'я"
від 21.01.2003 № 4 (388), арк. 1-2

22 січня - День соборності України

Наше щастя і добробут залежать від спільних зусиль

Закінчення. Початок на стор. 1

Цей невеликий екскурс, відомий нам з історії, дає лише приблизне уявлення про бурхливу і драматичну долю нашої держави, дозволяє по-іншому зважувати умови нинішнього її існування і сам факт її утворення.

Оцінюючи події 22 січня 1919 року з точки зору історичної ретроспективи, українські історики зазначають, що хоча Акт соборності носив короткотривалий і багато в чому формальний характер, він мав особливе значення для розвитку національної політичної думки в наступні десятиліття, а також позначився на формуванні державного мислення українського народу. Нинішня Українська держава також успадкувала демократичні традиції і державну символіку об'єднаної УНР. Саме 22 січня 1919 року вперше за 600 років був зроблений крок до об'єднання більшості етнічних українських земель в єдине державне об'єднання.

Водному з документів того часу зазначалося: «Віднині український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати зусилля своїх синів для створення нероздільної, незалежної Української

Держави на добро і щастя українського народу».

Погодьтеся, актуальність цих слів з часом не втратилася. Нині ми можемо з упевненістю сказати: Україна як держава міцно утвердилася. Наше щастя, добробут залежать від наших власних зусиль, від наших діянь задля власного і спільного блага.

Консолідаційні процеси, які відбуваються в державі, позначаються і на політичному та громадському житті нашої області. Завдяки устремлінню влади, лідерів обласних осередків політичних партій до взаєморозуміння, їх бажанню працювати на примноження реальних здобутків області в різноманітних сферах життя, вдається уникати небажаного розвитку суспільних процесів.

В Дніпропетровській області об'єднанню суспільних зусиль задля блага людей сприяє проведення Тижня консолідації громадських об'єднань «Рідний край наш - Придніпров'я». У цьому ж напрямку працює регіональний блок політичних об'єднань «Рідне Придніпров'я». Пропозиції обласних осередків політичних партій, громадських організацій враховуються при ви-

рішенні соціально-економічних, екологічних, гуманітарних та інших проблем.

22 січня вже другий рік відзначається на державному рівні як День соборності України. Цей день має стати символом єдності української нації і всіх народів, які живуть в Україні. Адже сьогодні навіть ще гостріше і пекучіше, ніж у 1919 році, постає проблема об'єднання національно-демократичних, патріотичних сил, державницьких політичних партій і громадських організацій, усіх, хто прагне бачити Україну вільною, заможною, цивілізованою державою.

З огляду на сучасні реалії, Україна отримала ще один, можливо, унікальний шанс відродження як самостійна, самодостатня держава, спроможна вирішувати масштабні соціальні, політичні, гуманітарні завдання, відігравати серед європейської спільноти помітну роль стабільної держави, яка може внести перспективи у розвиток міжнародних стосунків.

Петро КРАВЧЕНКО,
перший заступник голови
облдержадміністрації

Вісті

23.01.2003 №5 (389)

Придніпров'я

«ЄДНАЙМОСЯ, ДРУЗІ!»

НАПЕРЕДОДНІ ДНЯ СОБОРНості України виявити синівню шану та вірність своїй країні, її священним ідеалам прийшли керівники області, міста, районів. Квіти до пам'ятника молодому Тарасові Шевченку поклали голова облдержадміністрації Микола Швець, заступник голови обласної ради Алла Малая, мер Дніпропетровська Іван Куліченко

Саме Кобзар став для українців символом боротьби за свободу, єдність та щастя України. Перед ним низько схилили голови люди, що обіймають керівні посади в області і місті. Адже хто, як не вони, в першу чергу піклуються про добробут і процвітання нашого краю, добре обізнані з усіма її проблемами.

Звуки гімну лунали на святі не один раз, знову і знову нагадуючи про те, що ми продовжуємо вікові традиції державотворення.

Урочистості продовжилися в Українському музично-драматичному театрі ім. Т.Г.Шевченка. Голова облдержадміністрації Микола Швець привітав усіх присутніх, коротко нагадав про історію свята, його велике значення для України. Він побажав усім єдності в прагненні побудувати єдину, заможну, європейську державу, бути гідними її дітьми.

Цей день святкують в усіх регіонах України. Акт звуки УНР та

Дніпропетровщина святкує

ЗУНР було проголошено 22 січня 1919 року. І хоч він мав фрагментарний та короткотривалий характер, все одно залишився символом нашої єдності, утвердив державницькі наміри народу. З'єднання земель закінчили нападки. А 22 січня 1999 року Указом Президента України Леоніда Кучми цей день проголошено Днем соборності України.

Галина СРМОЛЕНКО
Фото ІПНЧУКА

В ЄДНОСТІ - СИЛА ДЕРЖАВИ

Напередодні свята представники різних політичних партій, громадських організацій обговорювали цю тему на засіданні Політичної ради при голові облдержадміністрації, яке провів начальник обласного управління з питань внутрішньої політики Володимир Приймак. І хоч слово «соборність» не всі учасники засідання тлумачили однаково, та зійшлися на одному: Україні конче потрібна демократична еліта, яка була б здатна вирішувати державні проблеми

Свято соборності України ми відзначаємо другий рік згідно з Указом Президента України від 21 січня 1999 року. Чому саме 22 січня встановлено цей день? У 1919 році 22 січня було проголошено про утворення єдиної соборної Української держави та про об'єднання Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки, підписано з цього приводу Акт злуки.

Якщо заглянути в історію, то побачимо, що тоді Українська держава, роздєрґа по різних країнах (Росії, Польщі, Угорщині, Румунії, Молдавії та інших), уперше за кількасот років об'єдналась. До речі, в досить складних умовах Громадянської війни, коли на території України воювали шість різних армій. На жаль, те з'єднання не було довготривалим, але в 1991 році почався все ж таки новий етап розвитку соборної і незалежної України. І тепер нам потрібно, крім створення ефективного економіки на ринкових засадах, відроджувати історичну пам'ять нації, національну освіту, науку і

культуру. Тоді Україна й утвердиться як сильна, процвітаюча країна.

Не всі на політраді були згодні святкувати соборність. Наприклад, Віктор Берізка, голова обласної організації ВОЛ «Справедливість» стверджував, що соборність - є втіленням гасла «Україна для українців», з подібною соборністю він не погоджується. Дійсно, така соборність - в розумінні пана Берізки - нам непотрібна. Але, на щастя, прихильників вищезазначеного гасла дуже мало. Переважна частина населення України хоче жити за принципом «Україна - наш рідний дім» незалежно від етнічного походження і релігійних уподобань.

Завідуючий кафедрою історії України Дніпропетровського національного університету, професор, доктор історичних наук Сергій Світленко у своєму виступі розповів про історичний шлях України до соборності і пояснив, що цей термін означає єдність, неподільність.

22 січня - День соборності України

- Сьогодні соборність ми тлумачимо як стабільність, непорушність кордонів, незалежність єдиної держави, єдиний інформаційний простір. Трагедія нашого народу в тому, що у нас не було єдиного структурованого суспільства, не було еліти. Українськїй національний рух налічував сотні осіб.

Твердження щодо відсутності української еліти когось може здатися дивним. Але візьмімо радянські часи: з одного боку національну патріотично налаштовану еліту знищували в таборах і в'язницях, а з іншого - розвивалась українська інтелігенція, сформована радянською комуністичною ідеологією.

- Ахіллесою п'ятою Української держави є те, що історично українська еліта не знає, хто вона є, - зазначив заступник директора Регіонального інституту державного управління Української академії державного управління при Президенті України, кандидат історичних наук Владислав Романов. - З історії треба зробити й політичні висновки.

Збудували у 1649 році Українську державу. У 1654-у цей процес припинено. А через 30 років від держави й угоди Богдана Хмельницького нічого не лишилось. Гетьмани після нього були хто за Варшаву, хто за Москву, а хто й за Османську імперію. І кожен творив свою угоду. У 1917 році будували державу, і ситуація складалась не краща. Не було адміністративного розуміння України, а була купка людей, майже всі губернатори - росіяни.

На думку Владислава Євгеновича, ми й зараз повторюємо історичні помилки, втрачаючи, певною мірою, темп. Прийняли 43 тисяч законів і знов повертаємось до адміністративної реформи. Науковець вважає, що нема в Україні визначених стратегічних пріоритетів державотворення, що ми занадто покладаємось на політичний процес замість демократичного вирішення проблем в інтересах громадян. Адже демократія в сучасному розумінні - це право більшості, але коли не потерпають інтереси меншості.

- У моєму розумінні наша соборність - це владоздатність, - наголосив Владислав Романов. - Це здатність еліти до вирішення проблем, що стоять перед державою.

Наталія БІЛОВИЦЬКА

Наше Місто

середа
21
січня
2004 р.

№ 10 (1986) • Івано-Франківськ

Випуск газети "Наше Місто"
від 21.01.2004 № 10 (1986), арк. 1-2

Шановні земляки!

22 січня цього року відзначається визначна подія в історії України — 85-та річниця проголошення Акта злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки.

Ідея української соборності, в якій втілюється віковичне прагнення нашого народу до єдності, сягає в глибину віків. Об'єднання південноруських земель, які стали першоосновою великої держави Київська Русь та історичним центром формування української етнічної спільноти, було пріоритетом внутрішньої політики ще київських князів Олега та Ігоря, Святослава й Володимира Великого, Ярослава Мудрого й Володимира Мономаха.

Подальший розвиток ідеї соборності тісно пов'язаний з боротьбою за відродження власної державності у південноруських землях.

Неабияку роль у розбудові соборної і суверенної сучасної Української держави відіграв процес державотворення, який розгортався впродовж 1990-х років і супроводжувався запровадженням атрибутів державності, насамперед — фіксацією кордонів, визначенням громадянства, державної символіки, власної грошової одиниці, створенням незалежних Збройних сил, становленням владних структур, формуванням законодавчої бази держави, прийняттям Основного Закону — Конституції України.

Необхідним фактором подальшого утвердження української суверенності і соборності є побудова сучасної ефективної економіки на основі розвинутих ринкових відносин. Попри всі труднощі на шляху радикальних ринкових реформ, проголоше-

них Президентом України Л.Д.Кучмою в 1994 році, за останні роки в українській економіці розгортаються процеси реструктуризації промисловості, досягнуто відносної фінансової стабілізації.

Ознаки економічного зростання останніх років були б неможливими без конкретного внеску підприємств різних регіонів, у тому числі й Дніпропетровського.

Сила української єдності неодноразово виявляла себе в найекстремальніших ситуаціях, що виникали внаслідок впливу Чорнобильської катастрофи, повені в районах Закарпаття тощо.

На відміну від інших держав, що утворилися внаслідок розпаду СРСР та соціалістичної співдружності в Європі, де водночас вирували інколи і збройні конфлікти, Україна залишається тією державою, де суперечності вирішуються цивілізованим шляхом.

Лише спільно, об'єднавшись, ми зможемо подолати всілякі труднощі і успішно працювати на благо нашої незалежної держави і рідної Дніпропетровщини.

Зі святом вас, шановні друзі!

Добра і благополуччя вам, злагоди і добробуту!

Володимир ЯЦУБА,
голова обласної державної адміністрації.
Галина БУЛАВКА,
голова обласної ради.

...
Духом соборності пронизане кожне слово у віршах Тараса Григоровича Шевченка, саме тому вчора напередодні свята до його пам'ятника прийшли жителі Дніпропетровська. Під пісні у виконанні народних хорів про вільну та незалежну Україну міський голова Іван Іванович Куліченко, заступник голови обласної ради Тетяна Іллівна Полейко, секретар міської ради Сергій Михайлович Костюченко, виконуючий обов'язки голови облдержадміністрації Володимир Адамович Мелешик поклали квіти до пам'ятника Великому Кобзареві.

Дар'я ЄВТУШЕНКО.
Фото Сергія ІСАЄВА.

СЬОГОДНІ

Україна відзначає День соборності

22 січня 1919 року, на Софіївській площі в Києві був проголошений Акт злуки Української і Західноукраїнської народних республік.

Це державне свято символізує єдність українських земель. І хоча державі тоді не вдалося зберегти єдність і незалежність, Акт злуки став реальним втіленням давньої мрії українців про свою суверенну державу. На Софіївській площі під дзвони і радісні вигуки тисяч киян Україна стала єдиною державою. Переговори про об'єднання двох частин України розпочалися ще в 1918 році, відразу після проголошення у Львові Західноукраїнської народної республіки. Безпосереднє об'єднання стало можливим після повалення режиму гетьмана Скоропадського навесні 1918 року.

Єдиною Україна пробула недовго: важке економічне і воєнне становище, взаємна недовіра політиків привели до катастрофи. Уже через кілька місяців після проголошення злуки більшовики захопили Київ, Східну Галичину окупували поляки, а Закарпаття — Чехословаччина. Істори-

ки вважають, що винуваті в цьому тодішні лідери двох частин України: Євген Петрушевич і Симон Петлюра.

«Обидва ці видатні політичні діячі, без перебільшення, прийняли на себе диктаторські повноваження і, як кажуть, двом диктаторам в одній державі прожити досить важко», — відзначає кандидат історичних наук Андрій Руккас.

Крім того, на думку істориків, нинішня держава Україна успадкувала демократичні традиції і державну символіку об'єднаної в 1919 році Української Народної Республіки.

І хоча Акт злуки 1919 року виявився декларативним, ідея соборності продовжувала жити. І 22 січня 1990 року, напередодні проголошення незалежності України, мільйони тоді ще радянських українців вишикувалися в живий ланцюг від Києва до Львова, що мало символізувати єдність усіх українських земель.

Дніпропетровців зі святом привітали в.о. голови облдержадміністрації Володимир Мелешик, голова облради Микола Швець, міський голова Іван Куліченко.

**Випуск газети “Наше Місто”
від 22.01.2005 № 10 (2178) , арк. 1-2**

ДАТА

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ

Серед визначних дат української історії одне з чільних місць займає день 22 січня 1919 року. Саме тоді в золотоверхому Києві під переспів дзвонів Софіївського собору було ухвалено Акт Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки.

«Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України», — наголошувалось в Універсалі Директорії УНР. А відомий публіцист Сергій Єфремов, оцінюючи цю подію, писав: «Того дня оформлено і затверджено акт поєднання двох досі порізнених частин України. Розпанахане, од віків переполовинене тіло національне зробило останній акт, щоб зростись не тільки духом, бо це давно вже зроблено, а й у політичних формах».

Акту Злуки передував легітимний завершальний соборницький процес. Ініціатори об'єднавчого руху — Українська Національна Рада та Директорія УНР — ще 1 грудня 1918 року уклали Предвступний договір про наміри створити єдину державу. В січні 1919 року Українська Національна Рада в Станіславі прийняла ухвалу про злуку і надала відповідні повноваження своїй делегації. І, нарешті, Акт Злуки був ухвалений Трудовим конгресом.

Об'єднання УНР і ЗУНР стало зразком цивілізованого, неекспансіоністського збирання територій в єдину суверенну державу. Воно базувалося на таких принципах, як історичне самоусвідомлення спільності, свобода і незалежність, добровільне волевиявлення, опора на власні політичні і матеріальні ресурси. Трудовий конгрес відзначив, що об'єднана українська держава «не має й думки забрати під свою владу чужі землі».

Як відомо, в тогочасних складних внутрішніх і зовнішньополітичних умовах надовго зберегти єдність держави не вдалося. Але січневий акт 1919 року залишив глибинний слід в історичній пам'яті народу. Свідченням того стали події січня 1990 року, коли ця пам'ять вибухнула енергією інтелігенції і виструнчилась живим людським ланцюгом між Києвом і Львовом, єднаючи Схід і Захід України. І в тому, що на грудневому референдумі 1991 року східні та західні українці проголосували за незалежну державу, теж простежується ідейна спадщина Акту Злуки.

Нині день 22 січня відзначається як національне свято — День Соборності України. Унітарність нашої держави закріплена в Конституції, а цілісність території виступає ключовим фактором її суверенітету.

Вчора в приміщенні Дніпропетровського музично-драматичного театру імені Шевченка відбулися урочистості з нагоди знаменної дати.

Володимир ЗВІРКО.

Випуск газети “Наше Місто”
 від 21.01.2006 № 8 (2367) , арк. 1-2

ЗАВТРА – ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ
МОЛОДЬ МІСТА ПЛАНУЄ ЖИВИМ ЛАНЦЮГОМ
З'ЄДНАТИ БЕРЕГИ ДНІПРА

Читайте стор. 4

Наше Місто

21 січня 2012 р. №8 (3473)

Суббота

МОЛОДЕЖЬ ГОРОДА ОБЪЕДИНИТ ДВА БЕРЕГА ДНЕПРА

Как отметили организаторы акции на пресс-конференции в ИА «Мост Днепр», ее цель – напоминание о том, что сила нашей страны в единстве, что понятие «украинец» – неделимо и весомо.

– Всем, кто желает 22 января присоединиться к мероприятию, желательно прибыть заранее. Организованное движение по пешеходной дорожке Нового моста через Днепр будет происходить как с правого, так и с левого берега, – отметила Юлия Векленко.

Сбор участников акции в 13.00 на парковке ТК «Комфи» возле цирка на правом берегу и возле ТК «Вавилон» на левом берегу. В 13.40

начнется организованное шествие по пешеходной дорожке моста, а в 14.00 участники, взявшись за руки, образуют «живую цепь» под лозунг «День Злуки – держимся за руки» и споют гимн Украины. После фиксации «живой цепи» состоится организованное шествие на Европейскую площадь.

– Условия участия очень просты: обязательно хорошее настроение и желание сделать Украину более дружественной и единой, – подчеркнул Александр Пономаренко. – Каждый участник получит кроме фото на память массу положительных эмоций, ощутит дух патриотизма.

Также одно из условий – наличие у участников какой-либо национальной символики – флажки, значки, ленточки и т.п. У кого не будет организаторы обещают ее обеспечить. Кроме того, все желающие

желтой и синей гуашевой краской смогут поупражняться в бодиарте – нанести на лицо, руки и пр. цвета национальной символики.

По словам организатора Эдуарда Аркушина, во время проведения подобной акции в январе 2010-го было минус 18 градусов, но никто из участников, а их набралось около 50 человек, не заболел. В

2011 году было теплее, и на акцию собралось значительно больше народу. Организаторы надеются, что нынешняя акция будет еще более массовой.

– Нас согревал дух единства, возвышенные эмоции энергии братства, – при-

знался Эдуард Аркушин. – Трогательно и волнительно, стоя в общей цепи, ощущать, что у рядом стоящих в сердце и на душе те же чувства, что и у тебя.

Активисты признались, что организация и координация акции проводится с помощью модных сегодня социальных сетей. Уже выразили желание и подтвердили свое участие более ста горожан. По подсчетам, чтобы «накрыть» территорию моста необходимо около 900 человек. Но даже если и не наберется такого количества, наверняка все получится.

– Мы – небезразличная молодежь Днепропетровщины, и уверены, что творим историю собственной страны сегодня именно мы, частью которой может стать каждый, кто придет 22 января к Новому мосту, – сказал Александр Пономаренко.

Анатолий ЗВЯГЕЛЬ.

■ ЗАВТРА – ДЕНЬ СОБОРНОСТИ УКРАИНЫ

В воскресенье вместе с активными людьми, молодежью крупных городов страны Днепропетровск примет участие во всеукраинской социальной акции «Цепь единства», приуроченной празднованию 93-й годовщины Дня Соборности Украины.

Випуск газети «Наше Місто»
від 21.01.2012 № 8 (3473), арк. 1, 4

Випуск газети “Наше Місто”
від 24.01.2012 № 9 (3474), арк. 1-2

ОБЪЕДИНИЛИ ДВА БЕРЕГА

Акция стартовала еще в 1990 году, тогда несколько миллионов человек взяли за руки, организовав цепь от Киева до Львова.

— Я часто участвую в различных флеш-мобах, — поделился участник акции 22-летний Павел. — Но «живая цепь» в День Соборности — это нечто большее, чем просто акция. Я патриот нашей страны, считаю, что объединение Украины — важный шаг в ее истории.

Чтобы согреться, молодежь пела народные песни. Предусмотрительные организаторы даже распечатали слова и раздали всем желающим.

— Мы приверженцы здорового образа жизни, поэтому рюкзак больше вдохновляет, чем табак и алкоголь, — заметил один из организаторов акции Эдуард Аркушин.

Правоохранители снарядили патруль и перекрыли одну полосу движения для участников акции. Вскоре развернули флаги и двинулись в путь. Навстречу участникам с правого берега выдвинулась группа активистов с левобере-

жья. В прошлое воскресенье, несмотря на снег и сильный ветер, около сотни горожан собрались на центральном мосту, чтобы «живой цепью» соединить правобережный и левобережный Днепропетровск. Таким образом город присоединился ко Всеукраинской акции, приуроченной к празднованию 93-й годовщины Дня Соборности и Свободы Украины.

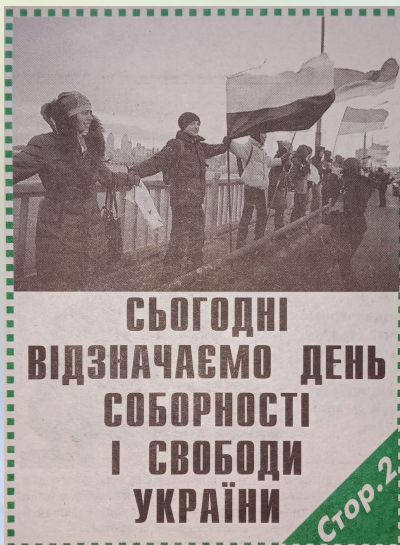

жья. Минут через 15 они встретились примерно в центре моста.

— Мы хотим показать, что Украина едина, что нас нельзя разделить никакими языковыми или политическими вопросами, — говорит организатор акции Александр Пономаренко.

Также в этот день руководители области, города, районных советов и партий возложили цветы к памятнику молодому Шевченко.

Максим ШВЕЦ, фото автора.

Випуск газети "Наше Місто"
від 22.01.2013 № 7 (3622) , арк. 1-2

ДЕНЬ СОБОРНOSTІ І СВОБОДИ УКРАЇНИ

МИ МОЖЕМО

Двадцять століття залишило нам у спадок вершинні події минулого, які, віддаляючись, не втрачають своєї значущості та актуальності, потребуючи осмислення сконцентрованого в них історичного досвіду боротьби українців за свободу, незалежність, державність. До таких подій належить 22 січня 1919 року – день ухвали Акта Злуки Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки. Цій даті судилося навечно вкарбуватися в історію України величним національним святом – Днем Соборності.

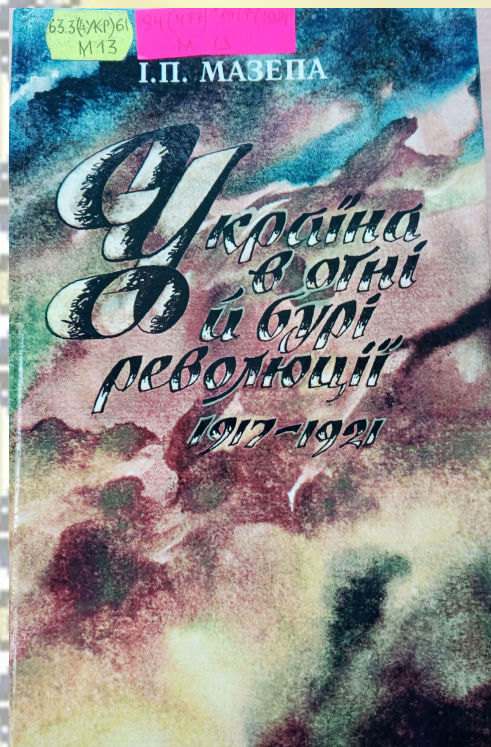
І дуже радісно бачити, як українці гуртуються, дістають синьо-жовті прапори, розмальовують обличчя жовтою і синьою фарбами, беруться за руки, утворюючи живий ланцюг... Українці самоорганізуються, тому що бажання відчувати себе єдиним народом непереборне. Революційні події осені 2004 року засвідчили волелюбність українців, їхнє прагнення до свободи і демократичних цінностей. Тому не дарма попередній президент з метою утвердження в Україні ідеалів свободи і демократії, виховання у громадян почуття національної гідності започаткував День свободи.

Відзначення Дня соборності, вшанування творців Акта Злуки – це не тільки суспільна потреба, а й наш моральний обов'язок берегти світлу пам'ять незліченних жертв, принесених українським народом на вівтар незалежності, соборності, державності. А головне, що ми винесли з помаранчевої революції, – це усвідомлення того, що ми можемо. Ми маємо пам'ятати, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної мети – побудови економічно й духовно багатой, вільної й демократичної України, якою пишатимуться наші діти та внуки.

Андрій ГАВРИЛОВ.

Документи комунального закладу культури «Дніпровські міські публічні бібліотеки» Дніпровської міської ради

І.П. МАЗЕПА

Україна в огні й бурі революції 1917-1921

Революція висувала одну проблему за другою. Українські провідники ледве встигали декларувати ті великі ідеали та завдання, що їх підносила хвиля могутнього революційного здвигу. Один із таких ідеалів – соборність української нації й держави був урочисто проголошений напередодні відкриття Всеукраїнського Трудового Конгресу.

Ще 1 грудня 1918 р. між Директорією та Радою державних секретарів Західно-Української Народної Республіки був заключений у Хвостів “передвступний договір про майбутню злуку між Українською Народною Республікою та Західно-Українською Народною Республікою в одну державну одиницю”, 3-го січня 1919 р. цей договір був затверджений Українською Національною Радою в Станіславові.

Тепер цей акт про злуку мав бути проголошений у Києві. Для того до Києва прибула делегація, зложена з представників від Галичини, Буковини й Закарпатської України. Члени цієї делегації мали також взяти участь в засіданнях Всеукраїнського Трудового Конгресу, як рівноправні послы до Конгресу.

Святочне проголошення акту з’єднання відбулося 22 січня 1919 р. на Софійській площі в присутності війська й десятків тисяч народу. Від західноукраїнської делегації говорив Лев Бачинський. Далі Л.Цегельський прочитав грамоту – постанову Національної Ради Західно-Української Народної Республіки про з’єднання з 3-го січня 1919 р. та повідомлення, що делегація Української Національної Ради вислана до Києва з уповноваженням закінчити акт злуки. Після цього Винниченко вітав західно-українську делегацію в столичнім місті України та іменем Української Народної Республіки прийняв заяву злуки “братньої” однокривно Галицької Волості з матірним пнем України в одне нероздільне ціле, в одну націю-державу.

У кінці прочитано Універсал Директорії, виданий з приводу проголошення акту з’єднання. В Універсалі говорилося:

“Від імені Української Народної Республіки проголошує Директорія цілому українському народові велику подію в історії нашої української землі. Дня 3 січня 1919 р. в місті Станіславові Українська Національна Рада Західно-української Народної Республіки, як представниця волі всіх

українців Австро-Угорщини і як найвищий законодавчий їх орган, святочно проголосила з’єднання Західно-Української Народної Республіки з українською придніпрянською Народною Республікою в одну суверенну Народну Республіку. Вітаючи з великою радістю цей історичний крок наших західних братів, Директорія Української Народної Республіки рішила прийняти до відома це з’єднання й ввести його в життя згідно з умовами, які означено в ухвалі Української Національної Ради з дня 3 січня 1919 р.”.

Універсал кінчався словами:

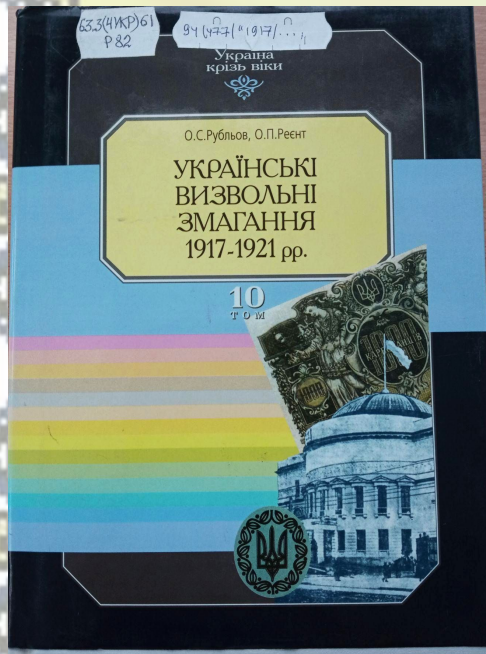
“Віднині воедино зливаються століттями відірвані одна від одної частини єдиної України, Західно-Українська Народна Республіка (Галичина, Буковина й Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили й за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина, незалежна Українська Народна Республіка”.

Це проголошення української соборності було великим історичним актом в житті українського народу. Але фактично воно мало лише декларативне значення. Бо остаточну ратифікацію акту з’єднання обох республік, згідно з постановою Української Національної Ради з 3 січня 1919 р., мали перевести лише українські Установчі Збори, скликані з території цілої України. До того часу Західна Область УНР³² залишалася зі своїм окремим як законодавчим, так і адміністративно-виконавчим органом влади. Про умови з’єднання українських республік в окремій постанові Української Національної Ради з 3 січня 1919 р. говорилося: “До часу, коли зберуться Установчі Збори з’єднаної Республіки, законодавчу владу на території бувшої Західно-Української Народної Республіки виконує Українська Національна Рада. До того ж самого часу цивільну й військову адміністрацію на згаданій території веде Державний Секретаріат, встановлений Українською Національною Радою, як її виконуючий орган”. На цих умовах твердо стояв Галицький уряд, і Директорія з цим погодилася.

Як відомо, до скликання Українських Установчих Зборів так і не дійшло. Тим часом “недовершена злука” українсь-

³² Після проголошення акту злуки змінено назву “Західно-Українська Народна Республіка” на “Західна Область Української Народної Республіки”.

УКРАЇНА В ОГНІ Й БУРІ РЕВОЛЮЦІЇ. 1917-1921: І. Центральна Рада - Гетьманщина - Директорія.
ІІ. Кам’янська доба. - Дніпропетровськ: Січ, 2001. - 415 с.

проти диктатури, і проти рад. Більшість учасників наради домоглася орієнтації на ідею Трудового конгресу, хоча в цілому ця зустріч засвідчила подальшу диференціацію політичних сил. Про глибокий розкол дає підстави говорити й позиція Всеукраїнської ради селянських депутатів, яка поставила вимогу негайної передачі влади виконкомом селянських і робітничих рад.

ТРУДОВИЙ КОНГРЕС

23 січня 1919 р. в Києві було скликано Трудовий конгрес. Він розпочав роботу урочистостями з приводу соборизації України — затвердження акта об'єднання УНР і ЗУНР, ухваленого в Станіславі 3 січня. Детально про ці події йтиметься нижче. Підкреслимо лише, що в Західноукраїнській області (ЗО), як стала називатися територія ЗУНР, залишалися старі органи влади, які не завжди виявляли згоду працювати в унісон із державними структурами УНР. До речі, 36 делегатів із 400, які прибули на конгрес, були посланцями західноукраїнського регіону.

Трудовий конгрес проходив під тиском обставин, які впливали на порядок денний його роботи і характер дискусій: до Києва наближалися радянські війська. Внаслідок цього головним питанням стало визначення орієнтації та вибору союзника в особі Антанти чи більшовиків. Від його вирішення залежав і вибір форми влади в Україні.

У виступах представників УСДРП (незалежників), лівих УПСР, бундівців проходила думка про замирення з радянською Росією і встановлення радянської влади. Однак більшість делегатів, серед них В.Винниченко і С.Петлюра, різко відкидали таку політичну лінію, вбачаючи в ній шлях до національного поневолення Москвою. М.Грушевський обстоював план організації державної влади у формі трудових рад. Та навіть така поміркована, центристська позиція не знайшла співчуття серед більшості депутатів, які надмірно захопилися національним аспектом справи. Вони й чути не хотіли про будь-які кроки зустрічного характеру, про можливість компромісу.

І все ж після тривалих дискусій 28 січня був ухвалений "Універсал Трудового конгресу України", який став підсумковим і синтезував положення декларації фракції УСДРП, підтриманої центристською частиною есерів, Селянської спілкою та делегатами ЗУНР.

У документі зазначалося, що вища влада передається Директорії, виконавчі функції має здійснювати Рада народних міністрів, підзвітна Трудовому конгресові, а в перервах між його засіданнями — Дирек-

торії. На місцях владу повинні були взяти представники РНМ під контролем губернських і повітових трудових рад. Останні обиралися пропорційно за представників селянства та робітників.

Підготовка документів наступної сесії Трудового конгресу покладалася на 6 комісій: з оборони республіки, земельну, освітню, бюджетну, закордонних справ, харчових справ. Крім того, уряд і комісії мали виробити інструкцію про вибори до трудових рад і закон про вибори Всеукраїнського парламенту Незалежної Соборної Української Республіки.

Конгрес доручав Директорії та Раді народних міністрів працювати в напрямі вирішення таких завдань: а) здійснення земельної реформи шляхом передачі землі трудящим селянам без викупу; б) ліквідації безробіття серед пролетарських верств шляхом відновлення роботи промислових підприємств; в) оборони незалежності республіки. Та заклик Трудового конгресу до народу стати на збройний захист УНР був запізнілим. Більшовики вже захопили значну частину України, а республіканські війська або переходили на бік радянських чи денікінських військ, або не бажали воювати. Лише січові стрільці самовіддано тримали фронт, але цього було явно замало.

В кінці січня Директорія змушена була залишити Київ і 2 лютого перебралася до Вінниці.

ДИРЕКТОРІЯ ТА БІЛЬШОВИКИ: ВІД СПІВРОБІТНИЦТВА ДО ВІЙНИ

У перебігу підготовки й проведення повстання проти гетьмана П.Скоропадського і В.Винниченка, і В.Чехівський інтенсивно співпрацювали з більшовиками. Під час переговорів російської делегації з гетьманським урядом вони контактували з Х.Раковським і Д.Мануїльським, координуючи зусилля для його повалення. В.Чехівський зголосився на пропозицію Директорії очолити уряд лише за умови союзу з радянською Росією, встановлення влади рад в УНР і недоторканості державного суверенітету України. Обстоюючи незалежність республіки від зазіхань західних держав, майбутній голова РНМ та Міністерства закордонних справ не сподівався, що найбільша загроза нависає якраз із боку більшовиків, яким він симпатизував.

Оцінюючи позицію Тимчасового робітничо-селянського уряду України (ТРСУУ) та чолі Г.Пятаковим, що виник 28 листопада 1918 р. в Курську і тримався на російських багнетах, деякі історики перебільшують його лояльність стосовно Директорії. Як приклад наводиться той факт, що в маніфесті, виданому новоствореним урядом,

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ

Добре відома в сучасній Україні подія, ювілей котрої відзначається громадськими організаціями. Біля колишньої будівлі Центральної ради встановлено пам'ятник її голові.

ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

ДАТА І МІСЦЕ

25 січня 1918 р. (на документі проставлено дату 22 січня), місто Київ.

ДАЙОВІ ОСОБИ

Михайло Грушевський (1866—1934; видатний історик, автор понад 2 тис. наукових праць, у 1897—1913 рр. голова Наукового товариства імені Т. Шевченка, член Товариства українських поступовців, заочно обраний головою Центральної Ради в березні 1917 р., вступив до партії українських есерів, де перебував до 1921 р., брав участь у підготовці і прийнятті всіх універсалів, наполягав на прийнятті Конституції УНР 1918 р., після приходу до влади гетьмана — приватна особа, у 1919—1921 рр. в еміграції, повернувся до УСРР, був переслідуваний на початку 1930-х); Володимир Винниченко (1880—1951; відомий український прозаїк, драматург, художник, революціонер, політик, член УСДРП, 1917 р. голова Генерального секретаріату Центральної Ради, 1917—1918 рр. голова Центральної Ради, 1918—1919 рр. голова Директорії, пішов у відставку через конфлікт із С. Петлюрою, емігрував до Франції); Микита Шаповал (1882—1932; член РУП, у 1909—1914 рр. видавець і співредактор журналу «Українська хата», один із лідерів українських есерів, член Центральної і Малої Ради у 1917—1918 рр., міністр пошти і теле-

графу в уряді В. Винниченка, співорганізатор протигетьманського повстання, міністр земельних справ в уряді В. Чехівського за Директорії в грудні 1918 — лютому 1919 рр., згодом активний емігрантський діяч).

ПЕРЕДУМОВИ ПОДІЇ

Війна Центральної Ради з Раднаркомом, котра почалася в грудні 1917 р., показала необхідність чіткішого визначення щодо статусу української державності в умовах, коли зовнішня підтримка слабнучої ЦР набувала дедалі більшого значення. При всьому небажанні більшості українських соціалістів проголошувати українську незалежність «без урахування волі народу» в січні 1918 р. стало ясно, що скликання українських Установчих зборів (цього «колективного месії» революціонерів-ідеалістів 1917 р.) по суті зірване. Дата, на яку було призначено скликання установчих зборів (9, за новим стилем — 22 січня), минула, а Центральною Радою все ще не визначилася з тим, як бути в ситуації, коли з одного боку на неї тиснули її ж делегати в Бресті (німці не бажали мати справу з квазідержавою з невизначеним статусом), з іншого — більшовики чимраз ближче підходили до Києва.

ХІД ПОДІЇ

Засідання ЦР почалося 22 січня і розглянуло 3 проекти універсалу — М. Грушевського, В. Винниченка і М. Шаповала. У результаті дискусій було вирішено розробити на їхній основі єдиний текст, який і було ухвалено далеко за північ 25 січня. Універсал проголошував повну незалежність УНР, у якій мають усе-таки зібратися установчі збори (на честь цієї події, що не відбулася, дату на універсалі було виставлено «заднім числом» — 22 січня). УНР проголосувала прагнення якнайшвидше укласти мир з Четвертим союзом, населення закликалося до боротьби з «найменшими насильниками з Петрограда, які топчуть права Української республіки». Проте після укладення миру невірні ідеалісти з ЦР все ж передбачили розпустити «інструмент гноблення на-

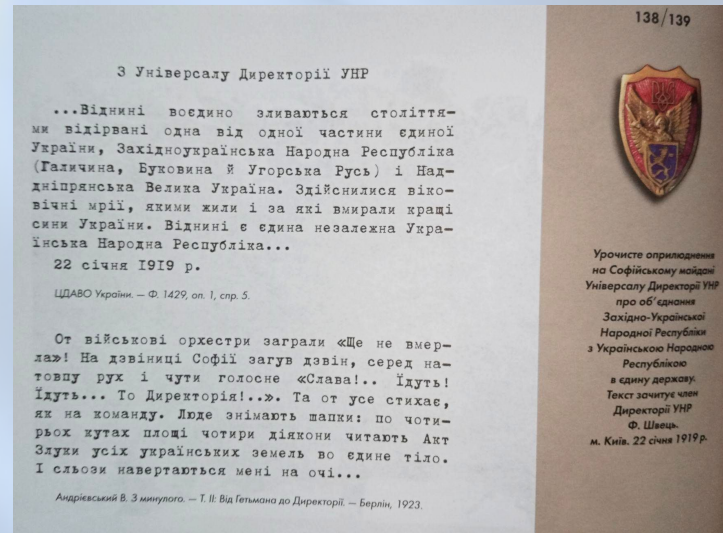
роду» — постійну армію, замінивши її ополченням (народною міліцією). Універсал підтверджував усі пункти попереднього, Третього, універсалу щодо підготовки земельного закону, захисту прав і демократичних свобод трудящих мас, право національно-персональної автономії для всіх націй в УНР. Генеральний секретаріат було перейменовано на Раду міністрів.

НАСЛІДКИ ПОДІЇ

Ухвалення універсалу дало змогу укласти Брестський мир, стало знаковою, хоч і запізнілою подією на шляху українського державотворення і кульмінацією певного етапу української революції. Почався процес дипломатичного визнання УНР (спочатку лише державами Четвертого союзу).

ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ

Добре відома в сучасній Україні завдяки публіцистиці, пресі, підручникам, телебаченню подія, річниця котрої відзначається, але не на офіційному рівні (останні кілька років річниця ігнорується офіційною владою, як і більшість подій української революції).

Українська революція 1917-1921 років в ілюстраціях / упоряд. О. Кучерук. - Київ : Парлам. вид-во, 2019. - 200 с. : іл.

Бібліотечний фонд друкованих видань з історії України

*«А ви думали, що Україна так просто.
Україна — це супер. Україна — це ексклюзив.
По ній пройшли всі катки історії. На ній
відпрацьовані всі види випробувань. Вона
загартована найвищим гартom. В умовах
сучасного світу їй немає ціни»*

Ліна Костенко